

Սիդ՝ վե սիզին Ս՝ամիկոնեան ընկերութիւնու
նուզ օն պէշ սենէտէն պէրու մալիւմիմ տիր
վէ հաթթա, «Ս՝ամիկոնեան ընկերութիւն ազ
գիս Հայոց 'ի լիալաս» իւնվանընա եալիըան
միւհրինիւղին օրինակը. մէքթէպտե օգուտու
ղիմ էսնատէ, քէնտիմին լաթթը տէսթի տիր
Լաբին՝ նէօ ֆայտէ քի, մէտհիլէսինէ միւ

ԸՄԵՐԻԳԱ. Պու ճանկապէն կէլէն խապէր-
էր կիթտիքէ միւսիմէնմէքտէ տիր :

Ինկիթէրա տէվէթինն թէշլիգաթը իլէ Մէ-
մալիքի Միւսթէմայը Ըմէրիգատէ պիր ինթի-
լալ թուրշուսու գուրուլմագտէ իմիշ :

Ինկիթէրա տէվէթի հեր նէ գատար շիմոի-
յէտէք Ըմէրիգա ճիւմհուրուսուն սաատէթը
հալինէ վէ կիթտիքէ ճէսամէթ քէսպիթտիյի-
նէ պագըպ հասէտ իթմէքտէ օլտուղու պիլինի
իտի իսէ տէ , օնուն մէնի իջին պու տէրէճէլա-
յըգըպ պիր հարաքէթէ թէշլիգաթիս իտէճէյի
պիլինմէլ իտի :

Ղաղէթալէրին վասթինէ նէգարէն տէվէթը
միւշարիլէյհա մէմալիքի միւսթէմատէ մուգիմ
Իրլանտալըլարը թէշլիգ իտիւպ , իճապ իտէն
թէտարիքաթը ինթիլալիյէյէ տախի հաղը-
լըք կէօրիլմէքտէ իմիշ :

Լըպապը ֆէսատըն սայըսընը ղաղէթալէր
200,000 է պալիլ իթմէքտէ տիրէր : Բէյիսի
ճիւմհուր օլան Լինգօն ճէնապլէրի 600,000 նէ-
ֆէր տահա գուրա իլէ թահրի օլմասընա էմր
իտիւպ , պիլիթին էյալէթլէրէ թէվլի օլուն-
մուշ , վէ եագընտա տախի թահրիքէ պաշա-
նաճագըլ :

Մուհարէպէ մէյտանընտան կէլէն խապէրլէր ,
հեր նէ գատար պիր պէօյիլէք ճէնք վուգու պու-
տուղունու պէյան իթմէքլէր իսէ տէ , պիլիմ
տէտիյիմիլի թաստիգ իթմէքտէ տիրէր . եանի
կեաճ ֆէտէրէլէր վէ կեաճ գօնֆէտէրէլէր ղա-
լէպէ իթմէքտէ օլունպ , գատէր իքի թարաֆը
տախի մահլուն իթմէք իսթէմէքտէ տիր , լա-
քին իքի թարաֆըն պիրի մահլուն օլմատըգճա ,
պիլիմ մահլունիյէթտէն գուրթուլաճագըլմըլ
եօգ տուր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԼԻՅԷ

Պալաթ վէ Սալմա թամրուգ էհալիսինտէն
31 քիշինն իմգասը իլէ թարաֆըմըլա պիրմէք-
թիւպ վասլ օլունպ , էֆէրէար սէրպէսթլիյինէ
օլան ըլայիթը քեաթիլէմիլ իլին պու տէֆալըգ
նէշը իթմէյէ մէճպուր օլտուղունուգտան , վէ
պու սէպէպլէ Ղէրագամըլտա պիր չօգ եէր թու-

պալաա իւնվանը թէլէգգիւպ իթմէկէ ութանմա-
տըղընը Լէրմիթին Պարթեւան ընկերութիւնը
մէքթէպ թալէպէլէրինն , օն պէշ այլըգ իսթի-
հանլէրինէ նիսպէթլէ , օն պէշ սէնէտէն պէրու
կէօթէրթիլինիլ մուհասէնաթ զըրօ գապիլին-
տէն սայըլա կէրէք տիր :

Չհրա սիլին թալը ու հարաքէթ , վէ հիտ-
տէթինիլէ կէօրէ Մամիկոնեան ընկերութիւնն
մուհասէնաթը Պարթեւանէ նէգարէն զըրգ պէշ
սէքսէն պէշ տէֆա գաթլանմալը . Վայսէրիյէ-
միլին թալաա գարիյէսի ֆէյլէսօֆ իլէ տօլմալը ,
սանաթ մարիթէթ հիւնէր պապինտէ , Լըրոպա-
յէ իհթիյաճըմըլ գալմամալը , վէ ճիհաթը
միւթէնէվլիյէ խուսուսինտէ սուսուղըլիմիլ
թալաաստան գանմալը , վէ օլ վագըլմ Պարթե-
ւան մէքթէպ թալէպէլէրի իսթիհանընա իտէյիլ
ատի , իլա պիլի եիլը գաթ պէօյիլտէն բէրթալ-
սըլ իլէ նաղար գըլմըլ օլմալը իտիք :

Վէլէրի , պուլար պէօյլէ օլմատըլը հալտէ , պի-
ղիմ բէրթալմըլ իլէ կէօղէթմիլ օլտուղիմիլ իմ-
թիհանը , թէրաֆլէրինիլէ կէօնտէրիլէն տալէթ
թէգըրիլէրինէ ըլայէթ , վէ հուպպու միլիյէյէ
միւպաշէրէթ պիրլէ , հաղըլը պիլ մէճլիս պու-
լունմայէ թէնէղըլ պուլուրուպ , եագըլը քի
ըպէլայն միւշահատէ իտէրէք , տօղու կէօղ իլէ
կէօղէթիլինիլի եագմալը իտինիլ , տէյիլ եա-
լընը կէլմէթիլինիլ , վէ կէօրմէթիլինիլ պիր
իսթիհանըն զիյապընա չէքէմէղլէք ճէվապը իլէ
կէլմէք :

Տէ կիպի պիլիյուտէլիք տէ . . . ատէմի հէմ
սէօյլէտիր , հէմտէ , քէնտի սէօղիւնի քէնտիյէ
սէպէպի ըգըլէթ իտէր : Միլքի , քիթապ սաթ-

թուլաճագընտան , միլիյէտէն եալընը իքի մի-
հիմ հալատիս վէրէպիլէճէյիլ :

Պուլարըն պիրինճիսի տիր , փաթըրիլէքէնտի
հաղըլէթլէրինէ տալէթճի թային օլունան զէվա-
թըն իլ պու Չարշանպա կիւնի իլմիլի միւթէ-
վէճիւհէն տէր սաատէթտէն հարաքէթ իթմէ-
լէրի :

Թարաֆը սալթանաթը սէնիյէտէն Ֆիլի-
Պանի նամ վաթիօրու հիւմայուն թախսիս
գըլընտըղընտան , միւշարիլէյհին եա Սալը ախ-
շամը եա տախի Չարշանպա սապահը Ըսթիմանէ-
յէ մուվասէլէթ իտէճէքլէրի մէմուլ օլունմագ-
տէ տիր :

Իքինճիսի տախի , տեղապահ սըրագան հաղ-
րէթլէրինն հիւմէթի , վէ Լըմաշ մանաթըլը
միւրանլարընտան ֆագլէլէթլու Վեօրգ վարդա-
պետին ղայրէթիլիլ , մանաթըլը մէքթիւրտէ
պիր պասմախանէ քիւշատընա մուպաշըրէթ գը-
լընտըլը տիր :

Պասմախանէյի մէքթիւր իլին պիր տէսթ-
կեաճ ալընտըգ , Լըմաշ կէօնտէրիլիլ օլունպ ,
իճապ իտէն հըրմէթա տախի տէօթիլմէքտէ
տիր :

Մէմուլ իտէրիլքի մանաթըլը մէքթիւրու
ղայրէթէլ ըահիպլէրի սայէսինտէ , աղ վա-
ղըթտան սօնկրա , Լըմաշ վանըլ , մուարիլիլ
ֆիլուն պապընտա սայըլ մանաթըլըլարըմըլա
իպրէթ օլապիլէճէք տիր :

Պիր գաշ կիւնտէն պէրու պէյն էլ նաս պիր
արաճիլ շույու պուլմագտէ տիր , վէ պիլլէր
հեր նէ գատար շիմոյէտէքպու պապտէ սիւ-
քիլթ իթաի իսէքտէ , տիւն նէշը օլունան պիր
վէրագատա , պու արաճիլ թաստիգ օլունմուշ օլ-
տուղունտան արթըգ սիւքիլթ բէրտէսինի երթ-
մաղա մէճպուր օլտուգ :

Իտարէյի միլիյէնն մաթպուա հաղընա պա-
ղը նիղամաթ վաղ իտէճէյի պունտան ագտէմ
պէյան գըլընմըլ տիր :

Վէլէն Ղուա կիւնի քեաթիլի ղաղէթա-
ճըլար փաթըրիլէքանէյէ չաղըլալ Վաղաքա-
կան Ժողով ատենապետի իլլէթլու Ստիփան պէյ
հաղըլէթլէրի թարաֆընտան , պու նիղամաթըն

մագ ճէվապընա մէպի , պիլիմ մէքթուպիմիլ
մէճհուա եագըլընը , էկէր չէքէմէղլէքտէն
մէճըլա տէյիլ , վէ միլլէթին հեր պիր ֆէրտի-
նին իլըրուլէմէսինէ թըպըլ թահրիլինիլ իլլը
մահլուղ օլանլարտան իտինիլ իսէ , տալէթ
թէլքէրէլէրինէ ատէմի ըլայէթլէ մէվճուտ պու-
լունմատըղընը իսթիհանէ իլինիլ նէ . . . վէ
օ իսթիհան քի , միւպալաա իլէ մէտհ օլունմուշ
տախի օլա(1) , էյիլքտէն պաշաա նէ օլմագ իհ-
թիմալը վարտա , պունու պիր գապիհաթ մագա-
մընտա , պասըթիլ ամմէյէ իլլար իտէյօրսու-
նուլ :

Լէկէր միւրատընը պիր պաշա թէրաֆտէն
մէսուլիյէթ աղլ իլէ , քէնտինիլէ օլանը տա ,
հագարէթ կէօթէրիլէ իսպաթ իլլէմէք իսէ նի-
յէթիլինիլ , պու խուսուսու ճէմիլի աղգասէր ,
հայրենասէր , վէ ուսումնասէր միլլէթալարմը-
մըլըն տիգգաթընա հէվալէ իտէլիմ . պագալմ
քի , սիլին եագըլընը կիպի , օլ իսթիհանը
պէն միւպալաա իլէ մէտհ էթմիլ տախի օլսամ ,
մագարաթ միւպալաա իթմէտէ մի հասըլ օլուր ,
եօխսա , օլ կիւն իճըլը իսթիհանտէ մէվճուտ
պուլունմայան զէվաթ , ֆէմիլիլ միւպալաա տիւ-
մէտէն մի , գապիհաթ կէօղ իլէ կէօրիլիւպ , վէ
գուլագ իլէ էլիթիլէն պիր էյիլիլ , պիլ միւպա-
լաա մէտհ իթմէ իլէ օլուր , եօխսա , կէօղիլ իլէ

1. Միւպալաա իլէ մէտհ իթմէյուպ , իլին ա-
սըլ հալինի եագըլը օլտուղիլիլ , հէր սաաթ իտիւրա ,
վէ իճապ իտէր իսէ հէր վէճհէ իսպաթ իտէ-
րիմ , վէ միւպալաաճըլըլ , միւտահանէճիլիլ պիր
վէճհէ գապուլ իտէնլէրտէն տէյիլիմ . . . :

գալէմէ ալընտըլը , վէ պունուն իլին թահ
գըլընան գօթիսինուն թահթը թէլէքթիւրինտէ
պուլունտուղու պէյան օլունտուգտան սօնկրա ,
պու նիղամաթըն թաստիգ օլունաճաղը վագըլթա
գատար հաղըլ օլան ղաղէթաճըլարտան թալէպ
իլլէտի քի ,

Լավէլա , վէրագալարընա տիյանէթէ մու-
ղայիր օլան մէվատը տէրճ իթմէսինլէր :

Իքինճի , գանունանմէյի միլիյէնն ալէյհինէ
պիր շէյ եագմասընլար :

Իւլէնճիւ , միլլէթ իտարէսի հագըրնա պիր
հալատիս տույտուգլարը վագթ , ալըլ ալմաղ
միւպահասայա վէ հիւքմէ գալըլմայըլ , իլա
փաթըրիլէքանէյէ կէլիլինլէր , վէ իլի թաստիգ
իտիւպ անտէն սօնկրա եագընլար : Վէ պու
պապտէ ղաղէթաճըլարա պիր սուհուլէթ օլմագ
իլլընէ հաթթատա պիր կիւն Վաղաքալան Ժո-
ղովուն զիւանընը ղաղէթաճըլարա աղըգ օլմա-
սընա մէքունիլիլ վէրիլտի :

Տէօրտիւնճիւ , կէրէք ըուհանի կէրէք ճիս-
մանի կիրուհինտէն պիր քիմէնն թէօհմէթի
տույուլտուղի վագթ , ղաղէթաճըլար հիւքմէ
գալըլըլ , մէրգուսուն նամուսուն խալէլ կէ-
թիլմէսինլէր , իլա փաթըրիլէքանէ իտարէսինն
հիւքմէնէ միւնթաղը օլունպ , էյէր օլ քիմէն-
նին ճիւնհասը թէպէյիլին իտէր իսէ , օլ վագթ
եագըլ իլլան իթմիլլէր :

Պիլլէր ղաղէթամըլը եագմայա պաշատըլը-
մըլ կիւնտէն պէրու , Վաղաքալան Ժողովուն
պու մուհագգաղ էֆէրարընա իսթմէթ իթմիլ
օլտուղունուգտան , վէ պունտան պէյլէ տախի
պու եօլտա հարաքէթ իտէճէյիմիլտէն , պու
թէքլիլիլ Վէրագամըլ հագըրնա գապուլ օ-
լունմաղ պիր շէյտէյիլ իտի , անըն իլին պիլ
վէ պիլտէն մատա օրատա հաղըլ պուլունան պէշ
քիլիտէն իւլիւ տախի թէնիլ կէօրտիլէրին-
տէն , պիլ իթթիլիլ Վաղաքալան Ժողովա
աթի իւլ զիւր մատալէրտէ թէպէթաթը լա-
ղըմէ իլլընէ հարաքէթ իթմէք իլին իմգա վէ-
րիլտի :

1. Տիւն . մուգատտէս վէ միւպարէք օլտու-
ղունտան ,

2. Վանունանմէյի միլիյէ , թարաֆը սալթա-

կէօրմէյիլ , վէ գուլաղ իլէ էլիթմէյէն քիմէն-
լէրին , զիւպպէն միւպալաա տիմէսի , վէ անըն
մէտհիլլէ ճիսինէ միւտահանէճի իւնվանը վիլմէսի
իլէ մի . . . :

Վէ հաթթա , պէյլէ պիր իսթիհան մէտհի-
յէճիսի , վէթանը Վայսէրիլ օլտուղիլ , վէ չէնտ
մահտէն պէրու գալապուսուն պիրինէ նէղարէթ
իթմէքտէ պուլունտուղիլ , վէ պիր ինսան պիլթ-
թապի , քէնտի վէթանընա հիլ պիր եէրի թէր-
ճիհ իտէմէլ իտուկի սիւրէթտէ , Վէրմիլ իսթի-
հանըն , թալաա , Վայսէրիլ իլէ պէրապէր
հիւսնիլ իպրէթ կէօթէրիլտէ , պու ատէմ միւ-
տահանէճիլ օլուր , եօխսա ութանմատան էյլլէ
տէյէնլէր չէքէմէք հասսէսինի եէնմէք իլին ,
քէնտիլէրի թէսէլիլ իթմէկէ պիր եօլ արամըլ մը :

Վճայիլ շէյ . . . թէսսիլ իլլէթիլ օլ գա-
տար պիր ութանաճագ հալ տըր քի , քիմէնյի
պէյէնմէլ վէ հէր քէսէ պիլա սէպէպ , վէ պի
ղայրու հագըլին իսթիլէր թագար , լաքին խու-
վանլէր թէլէգգիւպ իթտիլի ատէմէ պիր քէտէր
վէրմէթիլտէն պաշա , թապիլաթըլա քէնտի
այարընը մէյտանէ չըգարըր : Վէ պիլ խուսու-
օ իսթիլէրի սէօյլէտէն գալպտէ , թէսսիլ է-
լամէթիլտէն պաշա , պիր հագըլը սէրմայէ օլ-
մատըղընտան , սէօյլէթիլքէ լաքիլինթօլարա
տիւլէր , վէ չապալանտըգճա , քէնտույի թախիս
իտէճէք ալթուն թէլի պիր վէճհէ իլէ կէթիլէ-
մէլ :

Լըլմէ մէքթիւր մէքթուպիլիլտէ աննաղըլմաղ
պիր իսթի տահա եանի պիր գաշ տէֆա իսթիհ-
ագըրարի թէքթըրիլ էթմիլ պիր տրամալան լու-
ղէթի օգուրուլ , օնուն քի քէնտի նէ տիմէք
օլտուղիլիլ պիլմէյուպ , սալթ իսթիլ էլիթմիլ օլ-

նախքան սենյակներն ընդհանուր օրենսդրություն, վե՛րսի-
լեթին ունեւորւի թարափընտան տախի գապու-
օրենսդրություն, վե՛

3. Իտարեյի միւլիյէ, նիզամ միւճիպինճէօլ-
տուրու հալտէ, պիզիմ բիսյէթ քեամիլէմիզի
քէսպ իթմիլէթ տիր :

Վասըլքի եօգարտա տէտիք, պիզիմ պուիւ-
մատտէյէ բիսյէթիմիզ վար տըր: Վե՛ օրուր պիր
քիմնէյի դաղէթատա գէմմ ու ֆասլ իտիւպ,
աննն նամուսուսու իզալէ իթմէք, հաջան մէր-
գուսուսն հիւ պիր ճիւնհասը եօգ տուր :

(Սմա՛տը մը էօյլէ քերթէլէր, քի նահագգ
եկրտէ, շուսուն պունուն նամուսունա խալէլ
կէթիւրիթտէն սօնկրա, եագտըղլարընն ասը
չըգմայրպ, մէճպուր օլտուլար սիւքիւթ իթմէ-
յէ :

ՀԱՎԱՍՏԱԾԸ ՄԻԻԹԵՆԵՎԻՅԷ

Իտրնէտէն թարափըմըզա շու վեճճ իլէ
եագմագտէ տիրէր :

Պիր գաւ կիւնտէն պերու իւմ միւլէթին-
տէն սահիպ քերտմէթ պիր գաթ մէմէթէթիմի-
զէ վասլ օլուպ, մէթրաթթիթ նամ ուլու քի-
լիսատէ պէթթիւթէթ իթմէք իզըթ քէնտուսիս
պիր օտա թախսիս գըրնտը : Պու առամըն իս-
մի Միթիլ իսնտէլի տիր : Պիւլէթէ տինտար
քիմնէլէր կէրէք Պուլարլարտան վէ կէրէք
իուլարտան էրթէլէր, գարըլար իսթիարլար,
չօճուլար, բօթօնալար վէ գըղլար, պէ հէր
կիւն միւմայիլէ յիլն նէզալինէ վարըպ, քիմի է-
լինի, քիմի ումուղընու, քիմի գօլունու, քիմի
էթէթէթիլնէ օթմէթտէ օլուպ, քիմի տախի եկը
եիւզիւնտէն սիւրիւնէրէք քէմալը խէվիլ իլէ
իճրայի բիսյէթ (իսթօտ տաճա թօղընուս ի-
պստէթ) իթմէթտէ տիրէր :

Միւմայիլէյ հէլէնէրտէ չարըլայ չըգմըլ
իտի վէ էյէր եկըլը մէթիւրտէ էչալիլն խաշի-
լինի, Վարիստուսն իսթանիստան Նըուսալէմ
կիրտիլինէ թէլչիլիս իտէճէք օլուր իսէմ եա-
նըլամ զանն իտէրիմ : Չիւնքի պուրատա
պուլունան միւլէլ սոյիթէնին քեաֆթէսի, պու
տէրէճէ ինսանթէրէթիլէ թէմալիս իթմէթտէ
տիրէր :

Վէյաղիտ ճիւլարընտա վէ Իրան հուսուսի
տախիլնտէ վէպա իլէթի զուհուր իթմիլ տէ-
յու պէյն էլ նաս պիր արաճիթ շույու պուլու-
ղունտան, Սալթանաթը սենիյէ գարանթինա
նէզարէթի թարափընտան օլ հէվալիտէ պու-
մի :

Մասընը, էօյլէ լիւղիւմիւղ եկրտէ գուլանմըլ
օլմալ իտինիլ :

Օիրա սիլ լուղէթ, վէ նութգ թասհիլինէ
չըգըլմատընը . . . սիլին նիյէթիլիլ, պիրին-
ճի, քիւթալալա տէյերէք թէսէլիլ օլմագ,
իքինճի սաթըլալ չըգարտընը քիթալլարը,
թիճարէթ գաստիլէ տիմէյէ չէվիլիպ, պիլիմ
եագտըղլըմըլ, թէօհմէտ առտ իթմէք, պու իքի
միւրատըն արասընտա տրամալան լուղէթի, նէ
կէվէր օլուղիլնի, չօգ թէթէթէթիլ էթտիմ, պիր
չէյէ համ իտէմէթիմ, պըպտըր Սամիկունեան
Նըլալունան ընկերութիւն . . . հէմտէ, պիր մէ-
տուլիլէթի սէթի իթմէկէ եօլ արաշտըմագ իլին,
պիր տէ էյիլթ թէթէթէթէ, հէմ ինսանիլէթէ
մուղպիր, հէմտէ կիւնհա . . .

Սաթըլալ չըգարմըլ օլուղիլնիլ մէզըլար քի-
թապլարտան պիրէր առէտ, պանա նիւմիւնէ պի-
րագան զաթ, հէմ տօսթուսուր, հէմտէ ինսա-
նիլէթիլնտէն հէր տագիգէ մէմուն օլտուղիմ
տօսթուս, վէ քիթապլարը վէրիլ իքէն, պանա
սէօյլէտիլիլ Նէմուստա նէլը օլունան ճէվապտան
պիր նօգթա իլէրի կէրի տէյիլ, պունուն իսպա-
թը թիճարէթ գաստիլէ սաթըլալալ քիթապ-
լարըն միւլթէրիս քէնտինի պուլուր, օ՛ լքիթապ
քի միւլթէրի արամայէ մէճպուր օլմուլ, վէ պիր
միլէթին մալի պուլունմալ, սաթըլալ չըգմայէ՝
եա միլէթին օնուն պէտէլի սէմէնինէ իհթիյա-
ճը օլմալը, եատէ քիթապլանէտէ գիյատէ պէթ-
լէմէթտէ, պունուն իքիսիտէ, օլմատըլըն հէր
վէճէլէ իսպաթ էթտիլիմիլ հալտէ, պու սաթ-

սիլիւ պիր իսպաթըլըն էսէրի կէօրիւլմէտի-
լի, վէ օլ ճանիպէ իճապ իտէն մէմուրիլնի
սըհիլէ կէօնտէրիլիլ օլտուղիլնտան, շայտ
թաճիլիլ հալիտէ մէմալիլի Օսմալիլիլէ մէնի
սիրաթիլիլ իլէն իճապ իտէն թէտապիրի սըհիլէ-
յէ թէլէպպիւս գըլընալը իլան գըլընմըլ
տըր :

Իմրագիր Վէրսիյէ Հեմիլ լրագրոյ :

Ճամանակ հանդիսի 22 թուոյն մէջ հրատա-
րակուած ընդհանուր ժողովոյ ուղղեալ բողոքո-
գրոյն երկաթագիր ու նօտր գրերն աչքէ ան-
ցընիլէ յետոյ, յուսարիլ թէ Ճամանակի հան-
ճարիլ իմրագիրն իւր կողմանէ գիտողութիւն
մը ըրած ըլլայ այն մանր ու խոշոր գրիւրն
վըպ, հեմ-հեմ միւնչիւ վերջին կետէրն կար-
գացիլնք : Իայց ի՞նչ մեծ եղաւ զարմանքիս
երբ տեսանք թէ Պ. Ճամանակ Վանայ և Ուլ-
նիոյ խնդրոյն սնհոգութեան մէջ ընկղմած,
Պալատու և Վարակէօմրիկի վերայ երազըլու-
կէր է. այս նոր Հերովդիան ոմանց կրօնքին
համ ու գոյնը քննիր, ոմանց անտարբիւրութեան
վրայ զարմացիր, միոյն գործունէութեան և ճար-
պիկութեան վրայ սքանչալքեր, Մզգին մարմինն
ու տունը քալող ու քայլքայող անխորութեան
մը հանդիպիր, վերջը չեմք գիտիր, գեռ կըքնա-
նայ արգեօք, թէ արթընցած է. երանի՜ թէ
սոսկումը վնասառիթ չըլլար :

Պ. Ճամանակ իւր երիտասարդական տիոց
նեղիւն չափ ամենանոսրը հանճարոյն սրիթաց
թեւերով Պօլսոյ բոլոր թաղերը յայց ելլելէն
ու զանոնք քննելէ զինի, Պալատը կ'սկսի մե-
ղադրել, ուրիշներէ առաջ զինքը խնամը սի-
րելուն համար : Ի՞նչ քրէական յանցանք : Եզ-
գասէր իմրագրերը ի սէր չտեսած Մատօլուին,
Պալատը անարգելն ու նախատելը ազգասիրու-
թեան նշան կը կարծէ : Ուստի մոռնալով մէկ
քանի մասնաւոր անձանց շարաթը քսան անգամ
Պատրիարքարան և անտի ի. գուրը գիւմէլնի,
բաղմաթիւզըլիալ Սալթանաթըլուր ու Վա-
րակէօմրիկըլուր հեա գանուած մէկ քանի Պա-
լատիներն առիթ բռնելով, ամբողջ Պալատը
կը նախատէ :

Պալատըլուր ըրած այս նախատիւքը կամ առ
Մատօլուցիս սիրոյ նշան մ' ըլլալու է, և կամ

լըզա չըգարըլ նէ՛ թապիր կէօթիւրէճէք :

Վէ պունլար պէօյլէ օլմատըլը հալտէ պէնիմ
մէսէյէթի թաղերի իթմէմտէն նէ՛ հասըլ օլաճագ
. . . աղալար, վէ պիրատէրէր, պէնիմ պուլու-
նուլում, տօսթուսա հագարաթ, վէ ընկերու-
թիւնլարա իսսարաթ իթմէք նիյէթի տէյիլ, իլ-
լա թէլլիլ տիր . . . թէլլիլ . . . վէ պունուն
պէօյլէճէ օլտուղիլն իճապը հալ, վէ թապիյա-
թը մասլահաթ իսպաթ իտէր, վէ իթմէթտէ տիր :

Մամ, զաթէրիլիլ օլ իսթարը ֆէնայէ համ
իտէրէք, ճէվապը սիւրէթի աթէրէ թաճիլէ ճիւ-
րաթ իտէրսիլիլ, պէյիսեօգ, պէնիմ գալէմիմ,
տէյիլ քի էվիլէթի թաճիլարթտան, իլլա պու
մէթթուպտան մահճուպ օլուր քի, հիւսնիլ նիյէ-
թի, սոյիլ նիյէթէ թէպտիլ իթմէկէ ճիւրէթ ի-
տէն մուհարրիլէրին մէթուպիլնէ, ճէվապ վէր-
մէյէ մէճպուր օլտու :

Պէնիմ գալպիմ, տէյիլ քի Պարթեւանըն-
կերութիւն թալէպէլէրինի իմթիհանընը միւպա-
լաա իլէ մէտհ իթմէտէն, իլլա անա միւպալաա
տէյէ, միւղէպպիրինէ միւտահանէճի ինվանը
թէլէգգիլիլ իտէն, վէ իճրայը իմթիհանտէ հաղըր
պուլունմալը իքէն, մէտհիլիլ շայտթէ օլան
տիրայէթիլ թալէպէլէրին աթէլիլ եիւրէկէրինի
սէօնտիւրմէկէ սէպէպիլիլ վէրէն, գալէմէրին
պէհրինտէն աճընը :

Վէ պէնիմ լիսանըմ, տէյիլ քի թէլլիլ նի-
յէթի իլէ եագտըլընա վէրիլն հագարաթ իւն
վանլարընտան, իլլա Մէմուստա նէլը օլունան
թապիր իլէ սաթըլալ չըգարըլ, վէ Իսթանպուլ-
տու 12 ղուրուչա պընմագտէ օլան Մ. Համա-

Վարակէօմրիկըլուր կողմնակցութիւն, իսկ Պա-
լատըլուր համար անտեղի բարբալմունք : Պառ-
նանք այն խօսքին, որ կըսէ «Վէրսիյէ Մե-
ճապատիւ Երիկ Մզայն ալ մեզի պէս համոզուե-
ցաւ թէ բռնութեամբ միութիւն ըլլալ անկարե-
ւի է. ասոր համար միութիւն ուղղորդուող աչ-
քին սկսաւ փչիլ երեւիլ, բայց առաջ շատ աղէկ
էր :

Մենք այս խօսքին մէջ նկատելու արժանի
երէք կէտ գտանք. նախ՝ Երիկ Մզայն առաջ
միութիւն կ'ուզէ եղէր : Նըրորդ՝ հիմայ չ' մի-
ութիւն կ'ուզէ եղէր : Նըրորդ՝ միութիւնը բըռ-
նութեամբ է եղէր :

Եւրոպիոյ համար միայն աս է մեր խօսքը. Ե-
րիկ Մզայն թաղերի չըլլալուն, միութիւն ու-
ղղու կամ չ'ուղղու երբէք իրաւունք չունէր,
իսկ թէ որ առաջ միութիւն ուղղու պատճառ
մը ունէր, այն ալ մեզ անձանթ ըլլալով, մի-
այն կը զարմանանք առաջ միութիւն ուղղու և
այժմ չուղղու վրայ :

Նըրորդին գալով. Պ. Ճամանակի մէկ
խօսքը բաւական է մեզ ըսել, «Պալատի թա-
լական ընտրուող անձը, հարկաւ Պալատի շա-
հը աւելի կ'ընտրէ. նոյն անձը եթէ Վարա-
կէօմրիկի թաղական ըլլար, կամ ըլլալույց-
սըն ունենար, Վարակէօմրիկի շահը աւելի
կ'ընտրէ :

Հատ ուրախ եմք որ Պ. Ճամանակ քիչ մը
առաջ իւր անարգած Պալատիները, այս խօս-
քով խիստ արարացուցած միանգամայն՝ պաշտ-
պանած ալ է. վասն զի Պալատիք նոյն թա-
ղին իրաւասութեան տակը ըլլալուն. Պալա-
տու շահը Մատօլուէն աւելի ընտրած են : Իայց
տեսնենք այս խօսքը իւր պաշտպանած Երիկ Մ-
զային ի՞նչ օգուտ ունի : Մենք այնպէս կը կար-
ծենք թէ՛ Երիկ Մզայն երբեք թաղիւրն հուա-
սարապէս շահաւէտ համարած էր միութիւնը :
Իսկ Պ. Ճամանակի խօսքին վրայ սակաւ ինչ
գալթալըլով, իրաւամբ կ'ըսենք թէ՛ Երիկ Մ-
զայն ոչ թէ համոզուած է բռնութեամբ միու-
թիւն չըլլալուն, և այն պատճառաւ չ'միութիւն
կուզէ, այլ Վարակէօմրիկի տեսչութեանյոյ-
նը ծագելուն պէս. Վարակէօմրիկի շահը աւե-
լի ընտրելով միութիւնը անարգեց, և ի հաճոյս

զասպ Հայոց պատմագիրի, վագթիլլէ 21 ղու-
րուչա կէլիլիլ տիմէլէրինէ մէպնի, միւլթէրի
էլինտէն կէրի ալմայէ մէճպուր օլան ընկերութիւն,
մուսախարէն թիճարէթ «գաստիլլէ սաթայրուլ
պուտա ալըպ պիր շէյ միտիր» տէմէյէ ութանմա-
մասընն, վէ 12 ղուրուչուգ քիթապ, նէղտէ-
րինտէ 21 ղուրուչա սէրմայէ իլէ չէնտ սէնտէն
պէրու պէթլէմէթտէ պուլունմասընն միւթէհագգ
օլտուղիլ պա . . . իւնվանընը հագգը իլէ լայրգ
կէօրմէտէն սագընը :

Եւրոպիոյ . . . վէ սիլին գալպիլիլ, թէլ-
վիլիլ, թահգիր, հիւսնիլ նիյէթի, սոյիլ նիյէթի,
սատրգ գալէմի միւտահանէճի իթմէք ինսաթարգ-
ըլընտան իսթէրսէ աճընըն, պուտա պանա վէ
պէնիմ սէրպէթ գալէմիլէ պիր լէթէ կէթիլիլ պի-
լիլ շէյ տէյիլ տիր : «Մենայն ծառ ի պողոյ
իւրմէ ճանաչի(1)»

ՅՈՒՀԱՆՆԷՍ Յ. ՊԱԼԱԳՅԱՆԸ
(Պաթիլ պատկեր)

1. Պու օ՛ մէյվէ տիր թալապըլար քի, պու
կիւնէրտէ թէրաթը ալիլէնիլիլ տախի պիր
շայրէթ օլունարագ, կէրմիրն Պարթեւան վար-
ժարան թալէպէլէրինի իքինճի իմթիհանլէրի իճ-
րասընը միութեագիպ, Սամիկունեան, վէ Մըշա-
կունեան ընկերութիւնլարը մէթէպ շալիլտանը-
նըն տախի իմթիհանլէրինի իճրա իտէր, վէ ի-
յուգաթ ու իգթիտարլէրինի կէօմրիլիլիլ, սէթ-
լէրինի իքինճի իմթիհանլէրի պահարթտան, սէթ-
լէնէճէք ճէվապլէրտէն, քէնտինիլ թալիլիս
իթմէկէ ալօգաթթարի եօլ արար իսէնիլ, չիւ-
տիտէն մալիւմ օլունքի մագպուլ, վէ միւթէ-
պէր օլմալ :

ոմանց միութեան կապը խզելու ալ մեծ փոյթ տուաւ :

Վարժապետներն ու վարժապետը արտաքսելով՝ դեռ մեծ ջանք ալ կը ցուցունէ՝ զոր Պ. Դամանակ չընշտակ խաղաղութեան ճանչնալու սխալմունքի մէջ ինկած է : Իսկ մենք կ'ըսեմք, այն ալ Դամանակին լարգոյ խմբագիրէն սորվելով, քանի որ Վարակեօմբիւրի Եկեղեցին շատերուն աչքին որս մը տեսնուած է, հաշտութիւնն ու խաղաղութիւնը առ այժմ միայն Ենատուրի մէջ խնդրելու է :

Եւ հոս միայն զարմանալու է, վասն զի այն որսին բարեկամներն շատ ըլլալուն, հարկաւթնանալներ ալ ըլլալուն են, և որովհետեւ որս մը ամէն բերնի մի և նոյն ճաշակը չ'տար, հարկաւթնալն որսին պատճառաւ ծագած վէճնալ, ոմանց ճանձրութիւն կը պատճառէ : Ինչպէս Պ. Դամանակի, իսկ ոմանց . . . :

Երբորդին համար արդէն Մեղուի միջոցաւ խօսած ըլլալուն, ալ աւելորդ կ'համարեմք ուրիշ բան խօսիլ :

Իսկ Եւրիկ Լալային ոմանց աչքին գէշ երեւիլ թէեւ մեզի անձանթ, բայց չիմք հասկնար թէ ինչ մտօք "գէշ" բառը գրեցէն թուցած է Պ. Փափագեան, արդեօք ճարտասանական ձեւ մ'է : Եւ ալ իւր աշակերտները թող հարցնեն . մենք դառնանք իւր հետեւեալին : Պալատի թաղական խորհուրդը, կըսէ, և "այս ընտրեալներուն մէջ օտարական մ'ըլլալուն վրայ շատ կողմէ դանդաղ կայ" ըսելը մոռնալով, կ'աւելցունէ թէ մինչեւ հիմայ խորին լռութիւն պահուցաւ :

Կարծեցեալ օտարականին երկու կողմին վրայ տատանիլն ալ չորս աչքով գիտիլու կարօտ ըլլալուն, մենք բուն թաղացիքս անկարող գրտնուած ըլլալու եմք . այս ալ մեծ պատիւ մըն է Պ. Փափագեանի սրտեստութեան ու ներքինայն զօրութեանը, որ երկնածիւր շնորհօք սրտերն ալ քննելու չափ կարողութիւն ստացած է : Գիտե՞ք ըսեր է թէ տունը գլխուս կը դառնայ : Երեք բազմութիւ թաղերու ընտրեալք, յորս և մէկօ-

տարական մ'ալ գտնուելուն տարակոյս չ'կայ . մանաւանդ որ Պալատ երկրորդեց թաղականաց ընտրութիւնը և մէկին մէջ պակաս չէր այն կարծեցեալ օտարականը, հարկաւ մէկ կողմին վրայ հաստատ և անսասան ըլլալուն բոլորովին վստահ ըլլալով, Եկեղեցւոյն չէ թէ միայն խունկն ու մոմը հայթայթելու պաշտօնը յանձնած է, այլ ինչ պարտ որ դրած է Սահմանադրութիւնը թաղականի մը վրայ, բոլորն ալ կը պահանջէ այն անձէն : Հետեւաբար թող ներէ մեր անտիական Պարոնը, որ Պալատու եկեղեցական իշխանութիւնն աւանակած էր այն անձէն . . . Դամանակի դարձեալ նոյն եկեղեցւոյն հոգեւոր իշխանութիւնը իւր խօսքը չ'ձանչնալու չափ յանգգնութենէն անշուշտ պիտի խորշէր :

Կեսարիոյ բողոքականաց երեսփոխան ընտրուիլն ալ քանի որ առանց ապացոյցի խօսած է, սա կը հետեւի ըսել որ, Պ. Փափագեան Կեսարիոյ բողոքականաց ընտրութիւնը կը ներկայացնէ միայն իւր անձամբը, այս ալ բոլոր իւր խօսքերուն համեմատ մեզ անհաւատալի ըլլալուն, կը թողունք որ դեռ երթայ սորվի . . . :

Իսկ այժմ մեր տանը ու մեր թաղին հոգը, միայն մեզի յանձնուած ըլլալուն, մեզի գէմեղած անարգութեան միայն ներողամիտ ըլլալով, սա միայն կըսեմք, թէ Լալայ խտրութիւն ընելուն միտնուած է, թէ անխտրութիւն : Մեր Լալայ շատերու ըսածին համեմատ խումբ մը Ժողովուրդ ձևականութեան պատճառը միմիայն այն էր, որ Լալայ արեւմտի անուամբ հոգեւոր պաշտամամբ չ'այ եղող անձանց մէջ, Պ. Փափագեան իսկականին ու մոմին հայթայթելուն պաշտօնին պէս խտրութիւններ ըրին, հանդերձ "ձեւերէն", խօսքերու "այո" և "ոչ" էն անգամ, զԼալայ խումբ խումբ բաժնելով, Լալային տունը կործանեցին . և հիմայ զարմանալի դարուս զարմանալի Դամանակին հեղինակը Լալային տանը աւերակաց վրայ նայելով զայն տուն կը կարծէ, ինչ թշուառութիւն :

Լալայ արեւմտի անուամբ կրօնքով՝ հայ մը օտարական կարծելուն պատճառ մը չ'գտնելնուս կը տարակուսեմք թէ, արդեօք Եւրիկ Լալային կատմամբ ըսած գէշ բառին նման ուրիշ բառի մը փոխան օտարական ըսած է : Թէ որ այսպէս է, մենք ալ իրեւն սխալ կարգացած կ'ըլլամք, թէ և շիտակէն ալ մեզի համար օգուտ մը չուներ մը բաց 'ի տաղտկալի ճանձրութենէ : Ի սիրոյ ստիպեալ քանի մը խօսք ալ Պ. Փափագեանի ուղղելով վերջացնեմք . Պարօնիկ, Լալայ արդէն վարած պաշտօնէդ ստիպուած է զքեզ սիրելու և խմբագրութեանդ մէջ ելծէ թերութիւն մ'ալ ցոյց կուտայիր, սիրով կը ներէր մինչեւ ցարդ . մինչեւ անգամ Սեղուն իւր թերութիւնը բաւական զգուշացուցիչ խօսքեր ուղղած էր Զեղ որ անձնական վէճերու մէջ խոհեմութեամբ և զգուշութեամբ վարուիք, դեռ կը խնդամք քանի որ կը յիշեմք Սեղունի սա խօսքը որ ուղղած էր Զեղ մասնաւորապէս "Ովկիանոսու մէջ մի լողար, վասն զի հոն Յովնանակեր ձկներ շատ կը գտնուին" :

Եւս խրատս կարծեմք ազդուութիւն մը չ'ըրաւ ձեզ, ուստի մեր կողմանէ առ ալ կը յաւելուեմք, "ամեն տեղ տեսած յարգեալ վերայ մի հանգչիր, վասն զի անոնց տակէն ինչ ջրիք կը սահին կ'անցնին" . և յուսամ որ առ խրատներն զոյգ մը օղի պէս ականչող դնելով, գոնեա յօգուտ անձինք ուրիշի հետ վարուելու կերպը կը ճանչնաս, որուն իսկ պարտաւոր ես վարժապետ միանգամայն խմբագիր ըլլալովդ :

Ընդունեցէք Մեծապատիւ Տէր մեր անկեղծ սիրոյն հաւաստիքն միանգամայն բարեհաճելով ներկայիս տեղի շնորհել Զեր պատուական ըրագրոյն մէջ :

որով մնամք

ՄԻԿԵԼԻՖԻ ԳԼԶԻԹԱՆ
ԵՐՄԵՆ ԹԱՇՄԱՆՆԵՆ

ՍԵՐԻԱԿԱՆ ՄԱՐԿԱԿՈՒՆ ՎԵՐԵՔԵՐԸ
8 • ՄԻՆԱՍԵՆ

ԹԱՇՄԱՆՆԵՆ ՎԵ ԵՐՄԵՆ ՓԻՅԱԹԸ

Էսամբ միւսթաղէ	67	00
Էսկի Գոնսօլիտ	55	25
Եէնի Գոնսօլիտ	55	30

ԶԱՄԻՐԷ

ՄԵՐԹ ԳՈՒՂՏԱՅԸ

Թայրան	26	27
Թեքիրտաղ	22	23
Պուրկաղ	23	24
Պալազ	23	24
Վարնա	23	24
Գալաս	24	35

ԵՆՈՒՄԱԿ ԳՈՒՂՏԱՅԸ

Գալաս	18	23
Իպրայիլ	15	23
Պուրկաղ	23	24
Պալազ	22	23
Վարնա	22	23

ԳՕԳՕԴՕԶ

Գալաս	13	14
Իպրայիլ	13	
Բուսիլ	13	

ԱՐՓԱ

Բուսիլ	10	
Իպրայիլ	9	

Ինչօ՞ք որի ստատիստիկ մեղման օգուտ չ'տեսնենք :

Սէրթ պուղտայ	40,000
Եռմաղ	80,000
Գօգօրօզ	15,000
Արփա	40,000

ԵՄԹԱՆՆԵՐ ՏԱԽԻԼՆԵՐ

ԻՓԷԲ		ԴՆՐՈՒՇ
Տէմրտէշ պիւրիսի		320
" Իքիսի		
" Իւլիսի		
Սէլէ Պուրտա պիւրիսի		
" Իքիսի		
" Իւլիսի		
Մէլտուս պիւրիսի		
" Իքիսի		
" Իւլիսի		
Ֆիլաթիւր	370	
Գօզա Պուրտա Բէլէ	180	
" Կէմէլիք վէ Մահալ		
Հիմնիւ Ապազ 2-3 փարմազ	70	
" Ինձէ		
" Օսմանլը 3-4 փարմազ		
" Ինձէ		
Գարա մաղ	63	
Եէլի վէ պէյազ մաղ		
Ճէհիլ		
Եափաղ Գրըմ քիւրի		
" Եայգանմը		
" Եէտի գուլէ գիւրի		
" Եայգանմը		
Ինէք տէրիսի	14	
Գոյուն տէրիսի	26	
Թիֆթի	65	
Վիւլ Եաղը խալի		
Աֆիս		
Չամք	32	
Չամք արապի		
Պազըր թօզաթ	21	
" Կիւմիւշխանէ	22	
Պալմոմա թրապոլուն	40	
" Ենատուր	37	
Սուսամ Բուսիլ		
Բէլէն թօխումա Ենատուր		
" Բուսիլ		
Ձէյթին Եաղը Այվաղ Գիւրիլ	7	
" Կիւրի	6 20	
Բազաղ Գարապուրուն	4 20	
" Ուրա	3 30	
Սազըլ շահաէնէ		
Բամուզ Գրըգաղաձ, Գասապա	165	
" Գրըգըլ Ատան		
Ֆընտըզ թրապոլուն Գալի	180	
" Բուսիլ		
Բիւրիսի Բէլիս օթօ	3	
" Տիմաթ	3	
Բազը Իպր	5 20	
Շարապ Զանազալէ	3	
" Ատալ	2	
Սապոն Գանտիա	5	
" Միտիլ	4 20	

ԵՄԹԱՆՆԵՐ ԽԵՐԻԹՆԵՐ

ԳՆՐՈՒՇ	ԴՆՐՈՒՇ
Գահլէ Բիօ գաթ 100 օղապ	1100
" Մարթիկ, Սէյլան	1210
" Եէմէն	1175
Հէքէր քէլէ Ինկիլ	260
" Թօղ	220
" քէլէ Հօլանտա վէ Պէլէքա	280
" Թօղ	210
" քէլէ Ֆրանսըզ	260
" Թօղ	210
" Հալանա սանտըզ	80
" Թօրպա	6
Պիպէր օղապ	140
Չիլիտ Պէնկալ	65
" Մատրա	65
Գրըմը պիւրիսի	55
" Իքիսի	32
" ատի	6
Իսթիթ	50
Չայ Մօսիլ	75
" Ինկիլ	17
" սիյա	36
Մատեն քէօմիւրիս Եիւրեանթըլ թօն 2	
" Լիւրթուլ	31
" Գարաթի	800
Գալայ գանթար	130
Չիլէ	140
Գուրուն	160
Սալմա Ինկիլ 40 օղապ	170
" Ֆրանսըզ վէ սայիլէ դանթար	260
Թէնէք չիլթ սանտըզ	4
Չինգօ օղապ	32
Չաձ	55
Տէմր չուպուղ չէլիտ	55
" Տէմթ	95
" Բուսիա	90
Սաձ	85
Չէմպէր	150
Գարֆիցա վարիլ	63
Քիւրիւր	10
Բօմ Ինկիլ կալուն	9
" Ամրիկա	15
Սեթմալթ թրիւթ վէ Ֆրանսա	8 20
Եաղ մօմա	6
Իչ Եաղ	15
Սատէ Եաղը, Բուսիա	14-20
Խալիար	32
Բէօսէլէ Ֆրանսըզ	24
" Կալթթի	
Բամուզ Իլլէնիլ Վալթը	
նումէրօ 8	22
12	24
16	26
20	30
8	25
12	28
16	30
20	31